

Sygn. akt I NWW 154/22

POSTANOWIENIE

Dnia 28 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie z powództwa M. Spółki Akcyjnej z siedzibą w S.
przeciwko R. Z.

o ochronę dóbr osobistych,

w przedmiocie wniosku pozwanego o wyłączenie sędziów Sądu Apelacyjnego
w Szczecinie L. M. i Z. C. od orzekania w sprawie o sygn. akt I ACa 289/22,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 28 grudnia 2022 r.,

pozostawia wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pismem z 20 maja 2022 r. (data prezentaty: 23 maja 2022 r.) R. Z. (dalej
również: wnioskodawca) wniósł o wyłączenie od orzekania SSA L. M. i SSA Z. C.,
w sprawie z powództwa M. Spółka Akcyjna w Szczecinie (dalej: pozwana)
przeciwko R. Z. o ochronę dóbr osobistych, rozpoznawanej na skutek apelacji
wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z 2 lipca 2021 r., pod
sygn. akt I C 1044/20.

Postanowieniem z 25 maja 2022 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział
Cywilny, sygn. akt I ACa 289/22 przekazał Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych, celem rozpoznania wniosek wnioskodawcy o wyłączenie
sędziego SSA L. M. i SSA Z. C., od orzekania w sprawie rozpoznawanej na skutek
apelacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z 2 lipca 2021
r., sygn. akt I C 1044/20.

Zarządzeniem Przewodniczącego I Wydziału Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego z 19 września 2022 r. zwrócono się do wnioskodawcy o wskazanie w terminie 7 dni, czy z uwagi na podniesione we wniosku o wyłączenie sędziego zarzuty, wnosi o rozpoznanie tegoż wniosku w trybie art. 26 § 2 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 1904 z późn. zm.; dalej: u.SN), czy też w trybie przewidzianym w art. 42a § 3 i n. ustawy z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn. Dz. U. 2020, poz. 2072 z późn. zm.; dalej: p.u.s.p.), wskazując, iż brak stanowiska w wyznaczonym terminie będzie równoznaczny z wnioskiem o nadanie wnioskowi o wyłączenie sędziego biegu w trybie art. 26 § 2 u.SN.

W odpowiedzi na powyższe wnioskodawca przesłał 17 października 2022 r. (data prezentaty) pismo procesowe, w którym wniósł o wyłączenie SSA L. M. i SSA Z. C. w trybie art. 42a § 3 p.u.s.p.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 26 § 2 u.SN, do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Jednocześnie, stosownie do treści art. 26 § 3 u.SN, wniosek, o którym mowa w art. 26 § 2 u.SN, pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania. Stosownie do przywołanych przepisów kognicja Sądu Najwyższego ograniczona jest do badania wniosku o wyłączenie sędziego obejmującego zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego.

W pozostałym zakresie zastosowanie znajdują przepisy regulujące orzekanie w sprawach o wyłączenie sędziego w trybie procedury właściwej dla danej sprawy.

W niniejszej sprawie wnioskodawca złożył wniosek o wyłączenie sędziów od orzekania w sprawie rozpoznawanej na skutek apelacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z 2 lipca 2021 r., I C 1044/20, co powoduje, że poza jego zakresem leży zarzut bezstronności i niezależności sędziów. Jednocześnie zauważyć należy, że uzasadnienie wniosku nie wskazuje na żadne okoliczności dotyczące ewentualnego braku niezawisłości sędziego, w szczególności wnioskodawca nie podjął próby uprawdopodobnienia, że wskazani sędziowie podlegają w jakikolwiek sposób wpływom lub wskazówkom zewnętrznym w zakresie wydawanych postanowień oraz wyroków i innych czynności zmierzających do rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy. Wnioskodawca nie podjął również próby uprawdopodobnienia, że objęci wnioskiem sędziowie są stronnicy w stosunku do uczestników postępowania, zależni od organów pozasądowych, czynników społecznych lub politycznych, w szczególności partii politycznych. Podniesiony zarzut obejmuje wyłącznie okoliczność powołania sędziego na urząd na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), zaś jego celem jest podważenie statusu sędziowskiego wskazanych we wniosku osób. Konsekwentnie uznać zatem należy, że podniesione we wniosku zarzuty wpisują się w dyspozycję art. 26 § 3 u.SN, a tym samym zgodnie z przywołanym przepisem wniosek należy pozostawić bez rozpoznania.

Na marginesie Sąd Najwyższy zwraca uwagę, że w dotychczasowym orzecznictwie kwestia, czy zarzut powołania do orzekania sędziego na wniosek obecnej Krajowej Rady Sądownictwa, spełnia dyspozycję przepisu art. 26 § 3 u.SN, była już przedmiotem negatywnych rozstrzygnięć (z wielu zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 maja 2021 r., I NWW 17/21). W kontekście przywołanej przez wnioskodawcę uchwały połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20) zauważyć należy, że zgodnie z jej treścią, „[n]ienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu

z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”. Wnioskodawca, cytując wskazaną uchwałę, pominął całkowicie implikacyjny charakter wypowiedzi Sądu Najwyższego, usuwając z niej jej konstytutywny element, czyli rację w postaci „naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności”. Ponadto, odnosząc się do uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., sygn. BSA I-4110-1/20, należy wskazać, że na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., sygn. U 2/20, została ona uznana za niezgodną z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. 2004, nr 90, poz. 864/30 ze zm.) oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz.U. 1993, nr 61, poz. 284 ze zm.) i – w świetle art. 190 Konstytucji RP – od dnia opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego jest pozbawiona mocy prawnej i nie jest wiążąca dla sądów.

Odnosząc się jeszcze do stanowiska wnioskodawcy zajętego w piśmie z 17 października 2022 r. (data prezentaty) wniesione jako odpowiedź na zarządzenie Przewodniczącego I Wydziału Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, Sąd Najwyższy wskazuje, że wnioski składane w trybie art. 42a § 3 i n. p.u.s.p. rozpoznają sądy powszechne. Jeśli wnioskodawca chciałby zatem przeprowadzenia w sprawie tzw. testu niezawisłości sędziego winien zwrócić się z nim do sądu prowadzącego sprawę.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy, na podstawie przepisu art. 26 § 3 u.SN, orzekł jak w sentencji

I.n